

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-10-15

HSN 1309-1012

Handläggare:
Kjell Bjerrehorn

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2013-12-11, P 17

Yttrande över motion 2012:31 av Ylva Nork m.fl. (V) om att införa fri tandvård till och med 21 års ålder

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2012:31 av Ylva Nork m.fl. (V) om att införa fri tandvård till och med 21 år ålder.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2013-10-15
Motion 2012:31 av Ylva Nork m.fl. (V)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för tandvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

I motionen föreslår Ylva Nork m.fl. att gränsen för fri tandvård ska höjas från nuvarande 19 år till och med 21 års ålder. Motionärerna framhåller att många unga vuxna av ekonomiska skäl avstår att besöka tandvården.

Utredningen Friskare tänder – till rimliga kostnader (SOU 2007:19) diskuterar den sjunkande besöksfrekvensen bland 20-24 åringar där cirka 52 procent årligen besöker tandvården samt uppmärksammar att *”personer som inte besöker tandvården minst vartannat år löper en påtagligt större risk att få tandhälsoproblem än de som besöker tandvården minst vartannat år.”*

Besöksfrekvensen för 19-åringar i Stockholm län var 86 procent år 2012. Inom tandvårdsförsäkringen infördes år 2008 ett allmänt tandvårdsbidrag om 300 kronor per år, riktat till åldersgruppen 20-29 år för att stimulera

till regelbundna tandvårdsbesök. Cirka 40 procent av 20-åringarna besökte tandvården år 2011. Besöksfrekvensen steg sedan till ca 50 procent för 21-åringarna för att därefter falla till cirka 47 procent för kvinnorna och ca 38 procent för männen i 28-årsåldern. Därefter steg besöksfrekvensen successivt till ca 70 procent för 65-åringarna. Det är tydligt att de unga vuxna skjuter upp sina tandvårdsbesök efter det att den fria tandvården upphört i 19-årsåldern och att tandvårdsförsäkringen inte förmått öka besöksfrekvensen.

Inom Västra Götalandsregionen har med början år 2008 beslutats att förlänga den fria barn och ungdomstandvården årligen stegvis. Beslut är fattat 2013 att från och år 2014 förlänga den fria tandvården till och med 24 års ålder. Slutmålet är till och med 25 års ålder. Det råder dock osäkerhet om de ekonomiska förutsättningarna, då Försäkringskassan rest återbetalningskrav visavi regionen avseende att regionen tillgodoräknat sig såväl tandvårdsbidrag som högkostnadsskydd för dem som erhållit avgiftsfri tandvård.

En förlängning av den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården skulle sannolikt bidra till en högre besöksfrekvens och därmed bättre tandhälsa för de unga vuxna.

Kostnaderna för landstinget att höja åldersgränsen för fri tandvård till 21 års ålder beräknas uppgå till minst 40 mnkr per år under förutsättning att tandvårdsbidraget och högkostnadsersättningen kan påräknas från Försäkringskassan. I annat fall beräknas kostnaden stiga till cirka 56 mnkr. Att landstinget med en förlängning av den avgiftsfria barn och ungdomstandvården tar över ett statligt åtagande utan att för detta erhålla ersättning, kan emellertid vara diskutabelt.

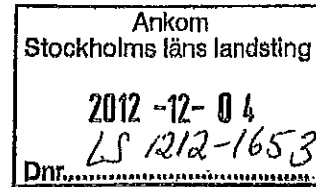
Frågan om en förlängning av den fria barn och ungdomstandvården är således komplex. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen planerar, med start år 2014, en översyn av den organiserade barn- och ungdomstandvården.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Maria Samuelsson Almén
t.f. avdelningschef

Stockholms läns landsting
2012-12-04

2012-31
Bok II

Motion av Ylva Nork m.fl. om att införa fri tandvård till och med 21 års ålder.

En stor del av dem som idag slutar gymnasiet vid 19 års ålder går rakt ut i arbetslöshet eller blir fattiga studenter. Privatekonomin är mycket svag, näst intill obefintlig. Att gruppens svaga ekonomiska ställning är en stor orsak till att unga människor slutar att gå till tandläkare, går att utläsa av de statistiska undersökningar som gjorts. De är oroliga för kostnaderna, tandvårdsstödet till trots. Rikssnittet som besöker tandvården i gruppen 20-21-åringar är idag bara 40-50 procent (för 19-åringarsom fortfarande har fri tandvård är rikssnittet 89 procent).

Antalet unga i åldern 20-21 i Stockholms län idag uppgår till ca 53 500 och beräkningar visar att om 20-21-åringarna går till tandläkaren i samma utsträckning som 19-åringarna, skulle det medföra en kostnadsökning om 56 miljoner.

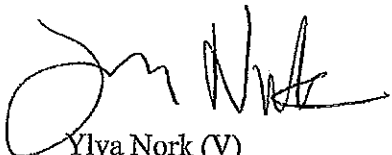
För personer som fyllt 20 år finns ett av Försäkringskassan administrerat tandvårdsstöd som bygger på två delar. Dels det s.k. tandvårdsbidraget/tandvårdschecken som uppgår till 300 kr per år för personer under 30 år. Dels högkostnadsskyddet som i princip innebär att vårdkostnader över 3 000 kr subventioneras till 50 procent. Subventionen för kostnader över 15 000 är idag 85 procent.

Om Stockholms läns landsting kan tillgodogöra sig den statliga subventionen för denna åldersgrupp, skulle kostnaden för en utökning av den fria tandvården kunna minskas med motsvarande belopp. Med antagandet ovan om hur många personer i åldrarna 20-21 som skulle besöka tandvården om den var avgiftsfri, skulle landstingets kostnader kunna minskas med 16 mkr. Kostnaden för att höja gränsen t o m 21 år för avgiftsfri tandvård skulle därmed uppgå till 40 mkr.

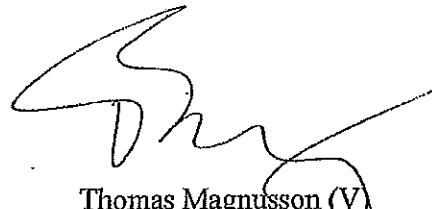
Kopplat till följsjukdomar pga. dålig tandhälsa borde detta i sammanhanget dock vara en låg kostnad för mindre lidande och framtida men hos de enskilda individerna.

Vänsterpartiet föreslår Landstingsfullmäktige besluta

att erbjuda alla ungdomar till och med 21 år fri tandvård i Stockholms län

Ylva Nork (V)

Thomas Magnusson (V)

Laila Leymann (V)